

akademije u Beogradu Dimitrije Obradović započeo je u novije doba istraživanje instrumentalne muzičke tradicije ovoga područja, te je tako interes za nju ponovo oživio.

Iznoseći prvenstveno podatke o građi koja se odnosi na melografske zapise, autor navodi i imena istraživača folklorista koji su zapisivali tekstove narodnih pjesama ovoga kraja: Paun Radosavljević, Milan Cvetković, Stanko Stanojević, Savatije Grbić i dr.

Na kraju autor iznosi mišljenje da je potrebno nastaviti sistematsko istraživanje muzičke folklorne tradicije, kolâ i običaja ovoga kraja, gdje su prepletanje poznatih migracionih struja (Sjениčani, Kosovci, Crnogorci) i tragovi susjednih naroda, etničko šarenilo ispunjeno arhaičnim običajima, patrijarhalnim navikama i dr. ostavili traga i u muzičkom folkloru. S tim u vezi, knjiga Koste Jovanovića *Negotinska krajina i Ključ*, koja je rezultat antropogeografskih istraživanja, predstavlja prema ocjeni Dragoslava Devića, siguran oslonac budućim etnomuzikološkim istraživanjima Negotinske krajine.

Dunja C. Rihtman

IVANA BRLIĆ-MAŽURANIĆ, Zbornik radova, Uredili D. JELČIĆ, J. SKOK, P. ŠEGEDIN, M. ŠICEL i M. VAUPOTIĆ, Mladost, Zagreb 1970, 289 str.

U povodu tridesete godišnjice smrti Ivane Brlić-Mažuranić »Mladost« je izdala zbir znanstvenih radova posvećenih djelu i liku poznate dječje spisateljice. Svi su radovi bili čitani na simpoziju o Ivani Brlić-Mažuranić u organizaciji društva »Naša djeca«.

Uz književnike, književne kritičare, književne historičare i lingviste javljaju se svojim priložima pedagozi i kazališni stručnjaci, pa je tako djelo Ivane Brlić-Mažuranić kompleksno obuhvaćeno. Nabrojimo autore: M. Šicel, B. Donat, D. Car, M. Vaupotić, M. Crnković, D. Jelčić, S. Ž. Marković, A. Antoš, Z. Ladika, M. Bošković-Stulli, A. Barbić, I. Vela-Beuc, M. Brandt, N. Ivčević, J. Skok, B. Furlan, B. Pilaš i I. Brlić. Ova plejada znanstvenih radnika i poznavalaca Ivane Brlić-Mažuranić ujedno je i pozvana da dade svoje mišljenje o spisateljici. Njena su djela mogli doživjeti putem svoje vlastite dječje lektire, upoznati je očima svoje djece i učenika, da bi sad, u zreloj fazi, dali svoj sud i doživljaj djela. Takva višestruka vezanost uz riječ Ivane Brlić-Mažuranić ujedno je i zamka koja prijeti da se autor mjestimice zaboravi i da isklizne s kritičkog toka misli. Međutim, upravo su klišeji prve generacije kritičara koji su se bavili djelom Ivane Brlić-Mažuranić do te mjere očitii da izjave o »hrvatskom Andersenu« i »ženi akademiku« služe kao upozorenje da ovaj put ne treba pisati prigodničarski, zaneseno, već realno, posvetivši pažnju strukturi djela.

Zbornik donosi niz ozbiljnih pokušaja da se rad Ivane Brlić-Mažuranić vrednuje bez obzira piše li ona za djecu ili za odrasle, uz pomoć kriterija stvarne umjetničke vrijednosti. Tako B. Donat traga za narativnim strukturama *Priča iz davnine*, D. Car u opširnom prilogu o romanima Ivane Brlić-Mažuranić prikazuje i njen književni rast, duhovnim profilom autorice bavi se M. Vaupotić, S. Težak ocjenjuje stil književnice posebno se obazirući na izražajnu vrijednost glagolskih oblika za izricanje prošlosti. D. Jelčić razmatra etički kodeks u djelu Ivane Brlić-Mažuranić. Treba istaći i dva sintetička priloga:

onaj M. Šicla i M. Brandta. Ni pedagozi nisu zaboravljeni — nailazimo na interpretacije A. Antoša, B. Pilaša i J. Skoka. Valja pohvaliti izbor Nade Ivešlić iz školskih bilježnica osnovaca. Ti primjeri pisani dječjom rukom otkrivaju da likovi Ivane Brlić i danas vladaju dječjim srcem, samo u drugom obličju, okruženi drugim suvremenim svijetom. Djeca su ih smjestila u svoje vrijeme i svoj prostor.

Za nas će biti zanimljiv prilog Maje Bošković-Stulli, koji ukazuje na veze i razlike između *Priča iz davnine* i usmene književnosti.

Na Donatovo mišljenje da i »osrednje spremni folklorista« može u osnovnim crtama klasificirati motive neke bajke, legende ili priče, nadovezat ćemo kako bi takav pothvat u vezi s radom I. B. Mažuranić bio nepotreban. Maja Bošković-Stulli nastoji otkriti izvore koji su izazvali bliskost priča Ivane Brlić s narodnima. Pred nama se otkrivaju žarišta inspiracije jedne epohe: naučna djela poput Nodilova o religiji Srba i Hrvata ili srodno djelo ruske mitološke škole A. Afanasjeva. Na Ivanu Brlić naročito su sugestivno djelovale narodne bajke. Autorica članka otkriva, nadalje, bliskosti u jeziku i stilu, a uočava i neke greške spisateljčine u tumačenju mitoloških likova. (Ili tu spisateljica možda podešava materijal dječjoj mašti?)

U drugom dijelu radnje M. Bošković-Stulli postavlja pitanje jesu li *Priče iz davnine* i u svojoj unutarnjoj vezi bliske i vezane s narodnima. Razlike su, kako uočava autorica, prilično velike. S jedne strane lakoća, opuštenost i bujnost pera I. Brlić, a s druge strane stroga pravila narodne bajke: čvrsta motiviranost, nedostatak međudimenzija u gradnji likova, razlika u strukturi.

Tako nas ova analiza navodi na to da ulogu narodne tradicije u *Pričama iz davnine* smatramo u prvom redu poticajem.

Zbornik je opremljen bogatom bibliografijom o izdanjima djela I. Brlić-Mažuranić, a donosi i pregled literature o autorici. (Za tisak priredila D. Zmajević.)

Na kraju ne treba zatajiti da gotovo svi prilozi obiluju pohvalama autorici, a jedva će se naći i po koja zamjerka; no radovi su dobro dokumentirani i uvjereni smo da je takav ton na mjestu.

Nives Ritig

ZBORNİK ZA NARODNI ŽIVOT I OBİČAJE JUŽNIH SLAVENA, knj. 45, O 70-godišnjici Marijane i Branimira Gušić, Urednici LJUBO BABIĆ i FERDO ČULINOVIĆ, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1971, 745 str. + 43 table i 2 geogr. karte.

Ova 45. knjiga »Zbornika« posvećena je 70-godišnjici života prof. Marijane i akademika Branimira Gušića, člana i predsjednika Odbora za narodni život i običaje. Bračni drugovi Marijana i Branimir Gušić ovim životnim jubilejem navršavaju i pedesetu godišnjicu svoga zajedničkog znanstvenog rada. Od rane mladosti njihov životni put sjedinio se u naporima terenskog, stručnog i znanstvenog proučavanja čovjeka, stanovnika Balkanskog poluotoka, u njegovu prirodnom i društvenom kontekstu. Pola stoljeća njihova rada dalo je plodove koji su ponukali prijatelje, suradnike i učenike slavljениkâ da im posvete svoje radove objavljene u ovoj reprezentativnoj publikaciji.

Prvi je prilog u knjizi poklon akademika Ljube Babića jubilarcima: *Nošnja mlade žene iz okolice Siska*, pastel iz neobjavljenog dijela mape *Boja i sklad*.